

Vivat Scientia! Nech žije veda! Daniela Antolová v Púchove vysvetľovala ako na parazity

7.5.2026 - Lenka Ulašinová Bystrianska | SAV

V utorok 28. apríla sa vo veľkej sále Divadla Púchov uskutočnila ďalšia z cyklu prednášok Slovenskej akadémie vied Vivat Scientia! Nech žije veda! Tentoraz sa poslucháčom predstavila podpredsedníčka SAV pre oddelenie vied o živej prírode MvDr. Daniela Antolová, DrSc., z Parazitologického ústavu SAV, v. v. i., s prednáškou Parazity - máme sa ich báť?

Dopoludňajší blok bol venovaný žiakom a študentom základných a stredných škôl, neskoršie popoludnie patrilo širokej verejnosti.

Daniela Antolová vo svojej prezentácii priblížila problematiku parazitov z pohľadu vedeckého výskumu. Vysvetlila, čo sú parazity, kde sa vyskytujú a aký je ich životný cyklus. Pre mnohých poslucháčov boli nové najmä informácie o dômyselných stratégiách prežitia a rozmnožovania týchto organizmov, ako aj o spôsoboch, ktorými sa presúvajú medzi jednotlivými hostiteľmi v rôznych vývojových štádiách.

Parazity dokážu s cieľom zmeniť prostredie alebo hostiteľa výrazne ovplyvniť správanie svojho hostiteľa, ba dokonca napodobniť iného živočícha, aby ich konečný hostiteľ považoval za atraktívnu potravu. V mnohých prípadoch ide o mimoriadne životaschopné organizmy, ktoré sa vyvíjajú súbežne so svojimi hostiteľmi. Osobitnú pozornosť venovala Daniela Antolová parazitom prenosným na človeka, ktoré môžu ovplyvniť kvalitu jeho života a v niektorých prípadoch ho aj vážne ohroziť. Medzi ne patrí pásomnica líšcia (*Echinococcus multilocularis*), ktorá sa vyskytuje aj na Slovensku a môže spôsobovať závažné až život ohrozujúce zdravotné komplikácie.

Doktorka Antolová zároveň upozornila na neštandardné prístroje a metódy diagnostiky parazitov v tele a na rôzne terapeutické prípravky, ktoré bývajú nielen neúčinné, ale môžu byť aj nebezpečné. Tieto prístroje pritom často „diagnostikujú“ široké spektrum parazitov – vrátane exotických druhov spôsobujúcich závažné až smrteľné ochorenia – takmer u každého, aj u ľudí bez akýchkoľvek príznakov. Neraz ide o tropické parazitózy „lokalizované“ v orgánoch, kde sa prirodzene nevyskytujú. Na základe takýchto pochybných výsledkov býva následne nasadzovaná liečba nekontrolovanými, nepovolenými liekmi či prípravkami, nejasného pôvodu. Spomenula však aj nové medicínske prístupy, pri ktorých možno za určitých okolností využiť špecifické druhy parazitov ako súčasť terapie zlepšujúcej kvalitu života pacientov s rôznymi ochoreniami (napr. ulceróznou kolitídou).

Máme sa teda parazitov báť? Namieste je najmä opatrnosť, rešpekt voči možným rizikám a dôsledná prevencia.

K najjednoduchším a najúčinnnejším spôsobom prevencie patrí dôsledná hygiena, opatrnosť pri spracovaní potravín – predovšetkým surového mäsa, lesných plodov, ovocia či zeleniny, ktoré mohli prísť do kontaktu s voľne žijúcimi zvieratami a ochrana pred krv sajúcimi ektoparazitmi (hl. komármi a kliešťami).

Aktuálnosť témy potvrdilo množstvo otázok zo strany publika, ako aj záujem o modely a preparované exempláre parazitov, ktoré si návštevníci mohli po prednáške zblízka prezrieť.

FOTOGALÉRIA

Spracovala: Lenka Ulašinová Bystrianska

Foto a video: Matej Pok

https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news_no=13602&source_no=20